

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassó, színház-utca 95. sz. a.,
I. em. hátul az udvarban,
hol a szerkesztő hétköznapi délután
10—12 óra között,
és Bolonya, mester-utca 325. sz. a.,
hol minden délután található.
A lap szellemi részét illető min-
den közlemény, valamint
az előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen ide küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

BRASSÓ

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Gusztáv; Bécsben: Daube G. L. s. társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

13. szám.

Brassó, Szombat, január 30-án.

II. évfolyam 1886.

Lapunk jövő keddi száma az e napra eső ün-
nep (Gyertyaszentelő Boldog-Asszony) miatt elmarad
s a közelebbi szám csütörtökön, február 4-én
fog megjelenni.

Egy leplezett ellenség.

A kultúregyleteknek ellenségeik is van-
nak. Ez talán nem újság. A „Gazeta“, „Tri-
buna“, „Luminatorul“, „Tageblatt“, „Kron-
städter Zeitung“ s annyi büszke, önérzetes
társuk mind megannyi nyílt és leplezetlen el-
lenségök. De nekünk is.

Ezzel már kezdetben tisztában voltunk.
Fel sem tűnt senkinek.

Legújabbban azonban egy új, leplezett el-
lenség bukkant fel. Budapesten egy 64 oldalra
terjedő röpirat jelent meg „A közművelődési egy-
letek és a nemzetiségi kérdés“ czímen. Valami
x. y. álnév alá rejtőző firma írta. Hogy minő
firma lehet az, csak el kell olvasni művét és
mindenki tisztában lesz vele.

E röpirat a kultúregyleteknek izen hadat.
Rosszalja, elítéli, türelmetlenségnek nevezi mű-
ködésüket; ferdítéssel, ámitással, chauviniz-
mussal vádolja a kultúregyletek barátait, ve-
zérfőfőit.

Nem érdemes ugyan, hogy vele foglal-
kozzunk, de magyarságunk s a kultúregyletek
érdekében meg kell ezt tennünk s meg fogjuk
még tenni. Ma csak általánosságban akarunk
rőla szólni.

Mindenekelőtt azt veti szemünkre az író,
hogy nem vagyunk őszinték. „Bátortalanságot
tanusítottak, — így szól — midőn nem val-
lották be igazi céljukat s második szavuk az
volt minden alkalommal, beszédekben és hir-
lapi cikkekben, hogy a világért sem akarnak
támadólag fellépni a nem-magyar nemzetiségek
ellen. Ezzel elárulták annak érzetét, hogy ti-
losba léptek. Az őszinteség hiánya nyilatkozik
egy egész sorozatában a szólásformáknak, me-
lyek az egyletek alakulásának alkalmával hasz-
nálatba vétettek.“

Ez az első vád s ez vonul végig az egész
füzetben.

Igaz-e ez? Nem és ismételtelen nem! Mi,
az erdélyrészi magyar kultúregylet még gon-
dolatban sem lépett tilosba. Nyíltan, isten és
ember előtt bevallott céljaink vannak, a me-
lyeket nincs okunk senki előtt titkolni. —

Ha célunk a magyarosítás volna — a mint
nem az — bevallanók nyíltan, kendőzetlenül,
mert elvégre is nincs akkor sem kitől tartan-
tanunk. Ha a magyar társadalom magyarosi-
tani akarna, ki vehetné ezt rossz néven Ma-
gyarországon, s ki akadályozhatná meg azt?
De célunk nem az. A ki ezt reánk fogja, az
rosszakaratulag rágalmoz. Ez ellen első sorban
tiltakozunk.

Magyarország ezredéves multja napnál is
fényesebben bizonyítja, hogy sem kormányok,
sem társadalmunk soha magyarosítási törek-
vésekkel nem foglalkozott. Ha őseink ezzel
foglalkoznak vala, ma bizonyára nem yethet
szemünkre ilyesmit az ismeretlen író. Ép ily
türelmesek vagyunk ma is a nemzetiségekkel
szemben. Testvéri szeretettel viseltetünk irá-
nyukban, s ha ők baráti jobbunkat rosszaka-
ratulag vissza nem utasítják, a legbékésebben
élhetnénk egymás mellett.

A mi kultúregyletünk céljai a legneme-
sebbek, leghazafiasabbak, s legyen meggyőződve
a névtelen író, ha az általa nekünk tulajdoni-
tott vádak csak legkisebb alappal is birnának,
sem Bauszner, sem annyi más szász és román
nemzetiségi honpolgár nem sorakozott volna
önként hozzánk. Legyen meggyőződve, hogy
akkor Pancsova s más nemzetiségi városok
németjei, a vingai ráczok s románok nem já-
rultak volna önkéntes adományaikkal a szent
ügy gyámolításához.

Az őszinteség hiányának vádja minket
nem illethet, de annál inkább a hazafiatlanság
vádja a névtelen író. Ő hadat izent nekünk,
alaptalan vádjaival fegyvert adott a tulzó nem-
zetiségek kezébe, hogy azzal ellentünk küzd-
hessenek.

Akár csak a szebeni „Tageblatt“-ból me-
ritette volna adatait! Mintha csak számról-
számra kiírta volna mindazt, a mit a tulzó na-
tionalista lapok naponként ellentünk felhoznak.
— Avagy nem volna tudomása a névtelen
írónak oly gyakori nyilatkozatainkról?

A sajtó, melyre ő hivatkozik, egy szívvel-
lélekkel részesítette pártfogásában társadalmunk
ezen kulturmozgalmát. De ugyanekkor hang-
súlyozta — s pedig nem egyszer, — hogy
eszünk ágában sincs a nemzetiségek jogait meg-
támadni. Megmondotta elégszer, hogy lehet va-
laki jó magyar hazafi, ha nemzetiségére nézve
szász, román, tót vagy szerb is.

Avagy jutott-e valaha eszébe valakinek
hazafiatlansággal vádolni a szépesi szászokat
és bánási németeket? Tudomásunkkal még
soha senki sem ment annyira, sőt ellenkező-
leg; példaképnek állítottuk oda őket annak
bebizonyítására, hogy nem a nyelv teszi a ha-
zafit, hanem a szív.

Nem beszédben, tetteben nyilvánul a ha-
zafiság, s a ki a kultúregyleti mozgalmakban
chauvinizmust, türelmetlenséget lát, a ki tollá-
val e mozgalom elleni harczhoz szegődik: az
megérdemli, hogy őt a hazafiatlanság bélyegé-
vel megjegyezzük.

Ilyen előttünk a jelzett röpirat írója is.

A ki azt állithatja mint író is, hogy:
„békés időkben soha sem tapasztaltunk a nemzeti-
ségek részéről renitentiát a haza, vagyis az állam
iránti köteleességek teljesítésében, az 1848-iki pél-
dák pedig örvendetes jelenségeket mutatnak, hogy
más nemzetiségbeliek lelkesen szolgálták a nemzeti
ügyet épen akkor, mikor valamennyiüket erősen
bujtogatta ellenünk a hatalom“, — az nem ismeri
a történelmet, vagy nem akarja ismerni.

Hát a román tulzóknak Dákórománia iránti
nyílt s bevallott törekvése, az erdélyi tulzó
szászoknak örökös gyalázása a német lapok-
ban, az itthon is tápot nyert irredentisztikus
törekvések nem renitentia a haza, a magyar
állam iránt? Hát a balázsfalvi dicső gyűlés,
a nagy-enyedi gyűjtogatás, az oroszok beve-
zetése a szászok által, a szász városok maga-
tartása egyáltalában — mi más az, mint nyílt
ellenségeskedés? — több: hazaárulás!

De nem bocsátkozunk részletekbe, fenn-
tartjuk azt magunknak más alkalmakra, a mi-
dőn ki fogjuk mutatni, hogy a röpirat írója
vádol alaptalanul s oly állításokat röpit ki a
nagy világba, melyek alkalmasak a helyzetet
rosszabbá tenni, a nemzetiségekben a harczvá-
gyat felébreszteni, sőt őket egyenesen kihívni,
— de semmi más tendenciával nem bir.

Sajnáljuk csak azt, hogy a füzet magya-
rul van írva, hogy írója magyarnak vallja
magát, — a mit azonban kétségbe vonunk.
Ilyen észjárásu magyar embert mi magunknak
ma nem képzelhetünk.

Képviselőválasztás. Gyulafehérvárt január 27-én
dr. Mohai Sándor, a szabadelvű párt jelöltje, meg-
választatott országgyűlési képviselőnek Lukács Béla
helyébe.

A „BRASSÓ“ TÁRCZAJA.

A vármegye ló nélkül.

— Rajz. —

„Ló való ám a magyarnak,
Lóra termett a magyar...“

Csik-Szereda, Kézdi-Vásárhely, Sz.-Udvarhely, az
Erdővidék, a Homoródtól Segesvárig rakva van az
út loval.

Augusztus 15-ikét írják.

Négyes, kettős fogatok, vezetékek, saraglyához
kettő-három odafékezve, nyeregben, fék nélkül szaba-
don előre hajszolva, mint egy vert had elszabadult
lóállománya, kavargja föl az út porát a sok ló.

Gróf, báró, parlagi gavalér, alispán, földmives,
koresmáros, firli, prókátor, komiszárius, orvos, sza-
badságos tiszt urak, kereskedő, utbiztos, mérnök, kör-
jegyző, vállalkozó, főpostamester — mind utban van
lovaival. Kettő-három egy kocsin-szekéren, hogy köny-
nyebb legyen a retiráda hazafelé. — Ma lovon,
holnap gyalog.

A tekintetes királyi honvéd-lovak azok; ezek
meg a vállalkozók, számba adandók lovaikat Jánki
alezredes urnak Segesvárt, az őszi gyakorlat tartá-
mára: négy hosszú hétre. Azalett gyalog lesz ez a
sok uraság, a mi most úgy úzi-hajtja egymást a szá-
szok földje felé.

Mert az nem kicsi dolog ám: egy éjszakára szál-
lást venni 200—300 darab lónak Segesvárt.

A „Csillag“, „Korona“, „Fehér báránycs“ előtt és
udvarán van is már nagy hajlító a legények között:
„Be ne kösd oda azt a vak szürke kabalát, a
mondó vagyok, hogy sógorosodj meg a falu bolondjával!“

„Ördög a nagycsás ura kendnek! adjon egy kis
szénát-zabot, mert felgyujtom ezt a piszokfészek várost!“

„Cseud legyen ott, hé, a ki áldótok van! Ugy
lármáztok, mint a ki hat hét alatt most néz először
uri módot.“

És úgy tovább.

Lassankint mintha elcsendesednének. Istállóknak,
fészer alatt, kertek sásfája, szekerek löcse mellett
megkezdődik aztán a munka: a kefe, a vakaró mun-
kája, a mitől hangot ad a padló, a kerteles, a köve-
zet köve, közbe-közbe egy-egy éles fütyszó, egy-egy
durva szilaj káromkodás, a szerint, amint állja vagy
rugja a Bucefalus a tisztogatást.

De az a béke sem tart tulon-tulig. Egy félóra
alatt megkezdődik az abrakolás, az etetés, a min jól
összeszólalkozik ez is, az is.

„Kösse kend Miklós bá, kurtára azt a hókát;
eleszi innen az abrakot!“

„Hadd el, ecsém, hogy legyen innepje szegény-
nek. Ugy is csak akkor lát az zabfélé, a mikor va-
lahol tisztoságba vagyunk.“

„Tyűh, a fűzfánfűtyögőjt! Ki lopta el az abra-
kos tarisnyámat?“

„Hát te még tolem kérded, ebadta félembere!“

Azzal aztán piff-paff, csitt-csatt — kész a há-
boru, a mi bizony pof, ökölcsapás, kötőfék-suhintás
nélkül nem igen végeződik.

Lassankint lecsendesülnek. Ki-kí helyére kászó-
lódik. Az apraja, a tekintetes urak legényei kinn az
udvaron, a naecsás urak libériásai benn a koresma
ivójában, a mit meg is érdemel uri formájuk, meg az
a divatból kivédett gomba-nagy óra, a min akkora
lánc csüng le a ezombig, mint egy kötőfék forgós
láncza.

Ott aztán sok mindenféle nemes dolog letár-
gyalódik, a mit csak elleshet szemmel-füllel kocsis-
féle ember az ura dolgaiból, meg az asszonya visel-
kedéseiből otthon az udvaron, uton járva a bakban.

S itt is tekintélyre jár ám!

Ott legfelül, asztalfőn az a vén marcsona alak,
félrevágott karimás kalapjával, széles lecsüngő fekete
szalagjával, a mihez az a foghegyről való beszéd olyan
jól áll, meg az a pitykés kurta bekecs: látnivalólag a
hangadó. Hallgat is ám a tisztelt szocizetás arra, a
mikor megszólal a pipáját az agyaráról el sem véve,
nagyokat köpik iyalakban maga elé. A kocsma-
r is ánnak néz a parancsolatjára. Mikor a pohárhoz
nyul, mer csak a többi is hasonlót cselekedni.
(Vége könyvtárnak.)

Belföld.

A szerb-bolgár háború.

Szent-pétervár, jan. 28. A demobilizációra vonatkozó új kollektív jegyzéket már legközelebb átnyújtják Belgrádban, Szófiában és Athénben. Természetesen a szöveg a szerint különbözik, a mint az illető kormányok válaszoltak a lefegyverezésre vonatkozó előjegyzésekre. Az új jegyzék sem helyez ugyan intervencziót kilátásba, de a hatalmak határozott módon hangsúlyozzák benne, hogy *Európa részéről egy hadviselő félnek sem engedtetik meg, hogy területét nagyobbítsa.* Az angol javaslat görög tengeri támadás megakadályozása végett és az orosz kormány sürgetése egy élesebb hangú kollektív jegyzékre vonatkozólag keresztetkötött egymást. Biztosra veszik, hogy Oroszország az esetleges angol demonstrációban részt fog venni.

Konstantinápoly, jan. 28. A szultán és Sándor fejedelem-közt a personalis unió alapján meg egyezés jött létre, melynek részleteit Uanoff Konstantinápolyban fogja megállapítani. Megbízható források szerint a hatalmak hajlandók a szultán és Sándor fejedelem közti közvetlen alkudozások eredményeit elismerni.

A görög-török háború előtt.

Konstantinápoly, jan. 28. A porta köriratot intézett a hatalmak képviselőihez Görögországot illetőleg. A köriratban első sorban Görögország szakadatlan hadi készülődéseire és a hatalmaknak Athénben tett lépéseire utal; főleg, hogy Törökország máris mily területbeli áldozatokat hozott Európa kivánságára, s hogy ez áldozatok a tehető engedmények legvégső határát képezik és kijelenti, hogy bármily türelmet és békeszeretetet tanúsított is, Törökország jogainak és érdekeinek megóvása arra kényszeríti, hogy a legcsekélyebb provokáció esetén elfogadja Görögország kihívását. Erre becsülete is kényszeríti. A porta Görögországot teszi felelőssé a következményekért, valamint azon hátrányokért, melyek Görögország magatartásából Törökországra háramlanak és a melyek kompenzációt kívánnak. A körirat végül kijelenti, hogy Törökország, mielőtt a legvégső eszközökhöz nyúlna a hatalmakhoz folyamodik, hogy határozott felszólalásokkal eszközölje ki Görögország lefegyverzését.

Konstantinápoly, jan. 28. Hir szerint három görög badihajó Kréta-ba indult.

Román lapszemle.

„Tribuna” és „Gazeta” kenyér irigység okozta torzalkodásuk kezd érdecsé válni. Hogy Slavici Brassóban is bizalmi aláírásokat toborz a maga számára, ez az ő dolga. Hogy a „Gazeta” igyekszik tőle telhetőleg, hogy Slavici minél kevesebb bizalmi szavazatot kapjon a brassói román hírlapírók között, ez szintén természetes dolog. A kakas is ur a maga szemetjén. Ki venné rossz neven a Gazetától, ha ő a maga módja szerint akar üdvözlődni, s hogy örömet nyilvánít a felett, hogy szebeni collegájának bundáját Brassóból kithette? Nagy és határtalan e feletti öröme, közel áll a megőrüléshez. Olyan vezércikket íratott valami utczagyerekkel „Magyar irredenta és a Románok” czégér alatt, hogy ilyen még Slavici sem produkált, a ki tudvalevőleg tíz évig lakott nem a rab, hanem abban a szabad Romániában. Nem szégyeli pedig ezt a cikket azzal a megjegyzéssel vezetni be, hogy azt egyik erdélyi kiváló román politikus küldötte. A „Gazeta”, ugy látszik, nemcsak az előfizetőket, de a sajtópereket is megirigylte collegájától. Keresve keresi, hogy ha már a collega beleesett a bűdűbe, ő neki is jusson egy kis dicsőség abból a szebeni dicsősegből. Eddig még adtunk valami keveset a „G.” eszére, hanem ez a cikk teljesen kiabrándított s meggyőzött arról, hogy egy megcsontosodott stupiditással van dolgunk. Ime hogyan tudja a „Gazeta” Magyarországot földrajzát! „Croatia, Banatulu, Timisiana, Transilvania! Ezek szerinte mind különörszágok, melyek rendre, rendre az osztrák monarchia Lajtán inneni tartományai lettek s melyekről a magyarok elhitették Európával, hogy ezek tiszta magyar tartományok, melyeket be kelle kebelezni Magyarországra”. Így darabolja fel a „Gazeta” Magyarországot, mint a gonsztevők Krisztus palástját. A magyarok a mohácsi vész után kezdték az irredentát. A magyarok csak egy nemzetet ismernek Magyarországon, oláh, szász, horvát nemzetről nem akarnak tudni. — 1848-ban is a karddal próbálták megvalósítani Kosuth alatt irredentista ábrándjaikat, de a mi nem sikerült ekkor, sikerült Königrätz után a macedoni rumunnak, Deák Ferencznek. hogy eladja véreit már t. i. a románokat. A Banatulához, a Timisianához és Transilvianához nincs történelmi joga a magyar nemzetnek, melyet számáránya sem jogosított fel arra, hogy így kiáltson

fel: „Unio vagy halál!” mely felkiáltás más szóval ezt jelenti: „magyar irredenta” ezer éves magyar történelmi jog függőnye megett. Ettől a jelszótól t. i. unio vagy halál, 1848-ban még a bölcseiben lévő román csecsemő is reszketett. Arról hallgat az írás, hogy a Banatulu és Timisiana hallálal vagy máléliszttel ragasztattak Ungáriához, mert ez a jelszó — lozinca — „Unio vagy halál” csak Erdélyért volt.

Miután ezt a dákóromán historiát beadta olvasóinak a „Gaz.” szerkesztője, neki fordul ellenfelének Slavici-nak s így enyeleg vele: „Slavici ur a „Tribuna” nagy politikus direktora nem tudja, vagy talán ugyanaz a Slavici ur nem akarja tudni, hogy a magyar irredentizmus idézte-e 1848-ban a polgárháborút, mérszárolta le a békés román parasztokat, csak hogy diadalt üljön a magyar irredenta. A „Gaz.” szerint ezen magyar irredenta ellen kelt fel a „balázs-falvi iskola” Sinkai, Petru Major Klein, Lazár, Barnutz Bariti stb. Kérem szépen kifejejtette Axente Severut! Avagy talán nem illik ezek közé? Hát Pap Sándor vagy Papiu hova lett? Az előbbi felégette Enyedet, az utóbbi irta az independentá-t. Mit vétettek ezek, hogy kihagyta őket? De hát nem elég ennyi román historia, melynek megemésztésére igazi burdufos gyomor kell? Na halljuk még a végét. „Elismered uram, hogy ab antiquo — t. i. Mohácstól, mert azon felül nincs magyar történelem, létezett magyar irredenta e jelszavakkal: „Unio vagy halál” és, Minden ember legyen ember és magyar!” s ha elismered, akkor minő politikai eszközöket akarsz használni ezen magyar irredenta ellen, hogy nemzetiségedet és román-ságot el ne nyelje? Választ vár erre a „Gazeta”. Aligha nem fog erre választ kapni de nem Szebenből. Ha a „Tribuna” képes volt két sajtópert szerezni, a „Gaz.” ne tudná-e? Csak nem fogja az egész dicsőségét a Tribunalnak adni? Hová lesznek akkor az előfizetők? Hát elmennék Szebenbe s ez baj lenne.

Czenkalji.

Brassó városi hírtései.

Lapunk t. olvasói emlékezni fognak azon kérvény sorsára, melyet néhány magyar polgártársunk élükön Dr. Weisz Ignác ügyvéd urral a városi tanácsoshoz benyújtottak a hírlapi hírtései magyar nyelven is leendő közlése tárgyában.

Nem akarunk e helyen külön foglalkozni ezen kérdéssel, — mert a kérvényező feleknek a megye alispánjához beadott fellebbezése felment ezen feladat alól. Nézetünk minden pontjában megegyezik azzal s azért közöljük is azt e helyen. Megjegyezni csak azt kívánjuk, hogy ismerte Brassó megye alispánjának igazságszeretetét, bizton hisszük, hogy a városi tanácsnak ezen minden tekintetben indokolatlan eljárását s végzését a kérvény értelmében fogja megváltoztatni.

A fellebbezés a maga teljes szövegében következő:

Tekintetes városi tanács!

Alulírott 1885. évi december 31-éről keltezve maga s társai nevében azon tiszteletteljes kérvényt intézte a tek. Tanácsoshoz, melyet a kérvényben felsorolt indokok alapján a városi tanács, adóhivatal, városkapitányság érdekeit, általában pedig mindazon városi hírtésményeket, melyeket a t. tanács a német lapban közzé tesz, ép oly módon a helybeli magyar lapban magyarul is közzé tenni.

Ezen kérvényünkre a tek. Tanács f. évi január 16-iki kelettel 15454/85 sz. a. azon határozatot közlővén velünk, hogy a mennyiben a tanács a törvények és szabályok által előírt hírtésményeket a „Brassó” című magyar lap fennállása óta abban már amugy is hirdette s hirdeti, új elvi határozatot hozni feleslegesnek tartja. Ezen határozat ellen van szerensém magam és társaim nevében bejelenteni fellebbezésünket s kérjük azt Brassó megye alispánja, nagyságos Roll Gyula kir. tanácsos ur, mint másodfokú hatóság elé terjeszteni.

Fellebbezésünk indokai következők:

Brassó 5908 város magyar lakossága, mely a város terheit egyaránt hordozza a város német lakosságával, az általa fizetni köteles 24% pótdadóért talán joggal s méltán kerheti a város tanácsától, hogy a hírtésményeket nemcsak német lapban németül, hanem magyar lapban magyarul is tegye közzé. — Joggal és méltán követelheti ezt, mert a városi tanács hírtésményei nemcsak kizárólagosan a német lakosságnak vannak száma, hanem azért tételnek közzé, hogy azokról az összlakosság tudomást vegyen.

Más értelme a hírtésmények közzétételének nincs. Ez esetben pedig annál inkább tartoznék a tanács a magyar nyelvi hírtést teljesíteni, mert a magyar lakosság nagy része németül egyáltalában nem tud, általában pedig német lapot nem járát s így a város hírtéseirol tudomást sem vesz.

Azon eljárás, hogy a városi tanács a hírtésményeket csak németül teszi közzé, egyrészt s várost általában, másrészt és különösen a magyar lakosságot tetemesen károsítja. A nagyszámú magyar iparos elem a városnak oly gyakori árlejtéseiről — melyek szintén csak a német lapban hírtetnek — egyáltalában tudomással nem bírván, azokból kizárt, miáltal a verseny kisebb mérvénél fogva a város is károsul, de különösen a szegény magyar iparos ha mindazonáltal

egy-egy magyar iparos talán részesül városi munkában, az csak onnan ered, hogy az illető — ha a német nyelvet bírja — akarva, nem akarva, kénytelen a német lapot is járát, mert arra a tanács ezen eljárása kényszeríti, úgy hogy bátran merjük állítani, miszerint a t. városi tanács valóságos pressiót gyakorol az iparos, kereskedő s vállalkozó magyar lakosságra, hogy a német lapot járassa.

A városi tanács hírtésményeiről közügyekben a magyar lakosság nem értesül, mert azok csak a német lapban tételnek közzé. Nagyon világos tehát, hogy a városi tanács ezen eljárása nemcsak nemzetiségi tekintetben sértő, hanem anyagilag is káros a magyar lakosságra nézve, a mennyiben városi javak bérbeadásáról, eladásáról stb. idejekorán nem értesül. — Vajjon a város magyar lakosságának — hogy csak egy példát hozunk fel — nincs-e ép oly joga a városi erdőkhez, mint a német lakosságnak? — Legalább ennek ellenkezőjét kell látnunk abban is, hogy az erdészeti hivatal erdőségi stb. az összlakosságot érdeklő ügyekbeni hírtései, csak a német lakosság számára hirdeti hírlapilag, — ép úgy a gazdasági hivatal is.

Nem csak a törvény és szabályok által előírt hírtésekről a mire a t. tanács hivatkozik — van itt szó, hanem hírlapi hírtésekről általában. Brassó városa nem kizárólag német város: itt három nemzetiség lakik s mindhárom egyenlő számarányban; tehát a város tanácsa, melyet az adófizető polgárság bizalma választott, köteles egyenlő jogokban részesíteni minden nemzetiséget és előnybe vonni egyiket a másiknak rovására, mint azt a t. városi tanács teszi a hírlapi hírtéseket illetőleg, — nem szabad. A város hivatalos nyelve a német, de az még nem annyit tesz, hogy azért a magyar lakossággal csak német nyelven érintkezék s minden alkalommal erre hivatkozzék. Sőt ellenkezőleg. Az 1868-iki évi 44-ik t. cz. 21 §-ja világosan kimondja, hogy a hatóság a lakossággal saját nyelvén tartozik érintkezni. Már pedig mi más a hírtés, mint a hatóság és polgárság közötti érintkezés!?

Nem hivatkoztunk kérvényünkben ezen törvényre, mert oly természetesnek találtuk azon kérést, hogy ezt feleslegesnek tartottuk. Azt hitük, a t. tanács már méltányosság szempontjából is eleget fog tenni ezen jogos kérésnek. De csalódván ebben, bátorokunk ez alkalommal nevezett törvényre hivatkozni s ennek alapján is ismételni kérésünket.

Ezek előrebocsátása után legyen szabad a városi tanács, mint első fokú hatóság fenn idézett 15454/1885. számú végzését kissé megvilágítani s konkrét adatokkal kimutatni, hogy a t. tanács nevezett végzésében tényekkel merőben ellenkezőket állít. Azt mondja a tanács, hogy azon hírtéseket, melyek a lakosság bizonyos részének érdekében vannak, magyar nyelven is közzé tette s az iktatási díjakat a városi pénztár fizette.

Ebből csak az utolsó rész áll, t. i. hogy a városi pénztár fizetett ki néhány szemkiszurásból közzétett magyar hírtést, míg az első rész igen sok magyaríratot követel.

Brassó város tanácsa a lefolyt 1885. évben magyar nyelven a „Brassó”-ban közzétett 19 hírtésményt. Ezek között van 5 pályázati hírtésmény üresedbe jött állomásokra, 1 melyben a 24% pótdadó kivetése közöltetik, 3 a városkapitányság részéről, míg a többi oly hírtés, melyeknek közlése a tek. kir. adófelügyelő ur rendeleti uton kötelezte a városi adóhivatalt. Ezen 19 hírtésmény 34-szer lett közzé s tényleg került a városnak 68 frt. 74 krjába. Tehát a városi tanács felfogása, illetve indokolása szerint csakis ezen hírtések közlése volt a magyar lakosságnak érdekében. — Már most csak azt bátorokunk megkérdezni, vajjon azon 70 — hetven — hírtésnek 194-szeri beiktatása a „Kr. Ztg.”-ba, a melyért a város pénztára talán 317 frtot fizetett ki, miért nem volt az is a magyar lakosság és csak kizárólag a német lakosság érdekében? Avagy talán a városi munkák csak a németeket érdeklik? A városi javak bérbe — s eladása, az erdőségeken vásárolható fa, árvaszéki ügyek, közrendészeti hírtésmények stb. nem illetik a magyarokat, ahhoz csak a német lakosságnak van kizárólagos joga?

Ezen a tanács indokolásából nyíltan s másképp nem is magyarázható feltevés ellen egész magyarságunk nevében e helyen is tiltakozni kötelességünknek tartjuk.

Ha érdekelt minket a 24%-os pótdadó kivetése, bizonyára jobban érdekelt az egyéb oly hírtésmény, melyből reánk is háramolhatnék némi haszon.

A kutyaadóról iparügyi megpizottakról s más hasonló közügyben közzétett hírtésményekről mi mitsem tudunk, de azért a tanács esetleges mulasztásoknál mégis csak arra hivatkozik, hogy hírtetve volt. Persze csak a német lapban.

A hírtések magyar nyelven leendő közlése, illetőleg mennél szélesebb körben leendő terjesztése érdekében áll a városnak is. Ezzel azonban a tanács nem igen látszik törődni.

Legyen megengedve egy, habár nem teljesen idetartozó, hasonlóképp megtörténtesre hivatkozni, mely nem ugyan a tanácsos, de a városi zálogházzal történt, mely adminisztráció tekintetben talán némileg identifikálható a tanácsos. — A városi zálogház árveréseit szintén csak németül hirdeti. Történt a múlt évben, hogy egy nagyváradi ékszerész megkereste a „Brassó” szerkesztőjét, küldené be neki azon számaikat, melyekben a zálogház árverései hírtetvők, szándéka lévén az árverésekre Brassóba jönni. — Hogy ez által csak azon vállalatnak lett volna haszna, azt mondani is felesleges. A „Brassó” közölte e megkeresést és kérte a zálogház gondnokságát, hogy már üzleti érdekből is tegye közzé

hirdetményeit magyarul is. Természetesen süket fülekre talált. — Így van ez a tanácsnál is. — Nem a város java s előnye, hanem a nemzetiségi elfogultság és érdek nálunk a domináló!

(Vége következik.)

Rendőri jelentés.*)

Mint múlt évben, úgy ez év kezdetén is közzéteszük az 1885. év fontosabb rendőri működésének érdekesebb részleteit s pedig ez alkalommal is statisztikai alakban.

Hogy azonban az önmagunkban véve is száraz számokat érthetővé tegyük, összehasonlításokat fogunk tenni a megelőző évekkkel, mi által könnyebben felfogható következtetések vonhatók le.

Mindenekelőtt konstatáljuk, hogy 1885-ben sokkal élénkebb volt a rendőri tevékenység, mint a megelőző években. Ezt bizonyítja az illetékes városkapitányságnál a lefolyt évben emelt 1894 feljelentés, szemben az 1884-iki 562 feljelentéssel.

Ebből viszont az következtethető, hogy a rendőrlégénységnek, mely ezen feljelentések nagyobb részét eszközölte, a lefolyt évben meghonosított rendszeres iskoláztatás által a rendőri szolgálatban értelmesebben s ügyesebben képeztettek ki, habár ezek nagy része újonczokból áll. Ezen körülmény pedig feljogosít azon reményre, hogy jövőben a viszonyok még inkább fognak javulni.

Ezen 1894 feljelentés 1355 férfi s 544 nő ellen tétetett, a kik közül azonban nem kis rész esik a helybeli cselédekre, kiknek erkölcstelen s illetlen viselkedete felette sok dolgot ad rendőrségünknek.

Ez azonban egyszersmind jele annak is, hogy a cselédartó közönség mily kevés értelemmel bír még az iránt, hogy a cselédek, mint a házhoz tartozók, első sorban házi fenytetés alá esnek.

A cselédszemélyzet erkölcstelensége valóban borzasztó s nagyrészt csak épen azon körülményeknek tulajdonítandó, hogy a cselédartók a törvényesen megengedett fenytétést kevésebben alkalmazzák. Hisz sajtóságot, ritka jelenség az is, hogy nőcselédek az elszegődésnél kikötik maguknak, hogy elvégzett munkájuk után esténként 2 órán át a város utcáiban barangolhassanak s maguk a cselédartók, midőn az ily kőszá cselédek a hatóság által elfogatnak s megbüntettetnek, azzal állanak elő, hogy ez szerződésileg meg van az illető cselédeknek engedve.

A mi az egészségügy elleni kihágásokat illeti (47 szemben az 1884-iki 5 esettel) az nem az egészségügy hanyatlását jelenti, hanem ismét igazolja, hogy a jól iskolázott rendőrség kötelességének hiven megfelel. — De ugyanakkor meg kell jegyeznünk, hogy Brassó város közönsége nagyrészt kevés értelemmel bír egészségügyi érdekeink iránt s a rendőrség ez irányban intézkedéseiben s büntetéseiben csak erőszakosságot és szekaturát lát, holott csak egyszeri betekintés még a belváros lakásaiba is rögtön azon meggyőződést érleli a szemlélőben, hogy tisztaság, rendszeret stb. tekintetben nálunk még felette soknak kell történnie.

Annál örvedetesebben konstatálhatjuk azonban, hogy a hatóság tekintélye tetemesen növekedett, mint-hogy a lefolyt évben szemben az 1884-iki év 43 esetével csak 16 hatósági közegek elleni kihágás tárgyalatott s ugylátszik a régi »rendőrszolgák« hire, kikkel minden polgár megszokta volt rendelkezni s minden gyermek csufolódni, csak emléken él még.

Feltűnő jelenség, hogy dacára a már majd 10 év óta jogérvényes cseléd törvénynek s hogy itt évenként cselédek ezrei fordulnak meg, még a jobb körökben sem ismeretesek a törvény rendelkezéseivel, különösen az elbocsátási igazolványt s felmondási időt illetőleg.

Sokaknál azon téves felfogás uralkodik, hogy a cseléd szolgálatából való kilépése előtt kötelezhető helyébe más cselédet hozni, a mi azonban a törvény értelmében nem áll.

A mi a fenn kimutatott 1894 kihágásra kimért büntetéseket illeti, úgy büntetve lett 1—15 napi elzárással 169; 1 napnál rövidebb elzárással 98; pénz-bírsággal 300 frtot felül 1; 50—300 frtig 4; 10—50 frt 46 s végül 10 frton alul 1606 egyén.

A pénzbírságokból a városi szegényalap javára befolyt 510 frt 50 kr. (1884-ben 449 frt; 1883-ban 226 frt 05 kr) tehát kétszerre több, mint két évvel előbb.

Ezen számokból is kitetszik, hogy a még fiatal, de rendszeresen iskolázott rendőrlégénység sokkal nagyobb tevékenységet fejt ki, mint a megelőző években, különösen a városi kihágások körül, melyeknek bírságai a szegényalap javára esnek.

Nem hagyhatjuk e helyütt megemlítés nélkül, hogy ezen szabályzat intézkedéseit jobb köreinkben is

*) Múlt számunkból tér szűke miatt kimaradt. Szerk.

mily kevésbé ismerik, különösen a háztulajdonosok, illetve házgondozók. Ezek a rendőrség idezéseit kelletlen szigornak mondják, de nem gondolnak arra, hogy záratlan kapukon át mily könnyen lopózik tolvaj a házba. De ha lopás történik, azonnal a rendőrséget teszik felelőssé; s ha télen valaki a sik kövezeten lábát töri, ismét csak a rendőrség okadatoltatik, hogy miért nem ellenőrzi jobban a járdák takarítását s behintését. Ugy látszik, hogy a rendőrség úgy jár, mint az idő, melyet isten senkinek sem rendez kedvére. Ha hanyag a rendőrség, szidják; ha a törvények és rendeletek végrehajtásában szigorú, ismét szidják.

Felemlítésre méltók a város kapitányság feljelentései az illetékes hatóságokhoz.

A lefolyt évben nem kevesebb mint 88 feljelentés tétetett a büntető bírósághoz; e jelentések között van 4 lopás, 2 csalás, vesztegetés 1, szerencsejáték 1, magzatelhajtás 2, sikkasztás 3, szándékos emberölés 2, hatósági közegek elleni erőszak 6, súlyos testi sértés 15, rablási szándék 2, végrehajtott rablás 1 s lopás miatt 50 egyén ellen.

Különösen ez utóbbi számok s az említett 1894 feljelentés legvilágosabban igazolja, hogy a rendőrlégénység jelen létszáma távolról sem kielégítő, — nem is számítva a napról-napra növekedő szegénységet, mely nem a legszebb jövővel kecsegtet. Midőn N.-Szebenben az ismeretes Kleeberg s Marlin-féle rablógyilkosság elkövetett, ott azonnal szaporított a rendőrlégénység. Avagy mi talán ily eseményt akarunk bevárni?!

A tolonczozás statisztikája következő:

Az utlevél szabályzat tullepése miatt eltolonczoltatott 412 férfi s 102 nő; szolgálatmegtagadásért 18 férfi s 30 nő, igazolásképtelenségért 52 férfi s 27 nő s végül terhességért 12 nő; azaz eltolonczoltatott összesen 1966 egyén.

A rendőri bejelentési hivatal forgalma e lapokban már ki volt mutatva.

Árviz a vidéken.

Szatmárról f. hó 27-ről írják nekünk: Az árviz-veszélyen túl vagyunk. A vészbizottság tanácskozása alatt a jég óriási néptömeg bámulatára megindult. A Szamos kiöntött vize, medrébe visszatért. A jégoszlopok a fabidat és a parton álló vastag fűzfákat nagyon megrongálták, a fákat az ár néhol gyökerestől magával sodorta.

A Maros pusztításai. A Maros kiöntése Lippán és Radnán borzasztó pusztítást művel. *Lippán kétszáz háznál több áll víz alatt.*

Ormos Zsigmond temesi alispán a helyszínen van és megtette a legczélzerűbb óvatizkedéseket, mi által számos emberélet mentetett meg. A közég lakosait csak nagy bajjal lehetett a dűlőféiben lévő házakból kikényszeríteni, legtöbb helyen csendőröknek kellett közbelépni. Az alispán a nyomor enyhítésére azonnal nagyobb összeget utalványozott.

A helyzet még minig változatlan. *Nagyobb katasztrófától lehet tartani, mely az egész várost elpusztíthatja és hater ezer embert tehet földönfutóvá.*

— Távirati tudósítások. —

Lippa, jan. 28. (Délután fél 4 óra.) Az árviz még mindig tart, óránként nagyobbodó erővel. A mentési munkálatokhoz hiányzik a pénz és munkaerő minek folytán úgy Lippa város, valamint Radna és Solymos községi ki vannak szolgáltva a veszedelemnek. Fölülről roppant jégtáblák zajlanak a Maroson A hid előtt hatalmas jégtorlasz képződött.

Ma délután Lippa alsó, eddig ármentes részét is elborította a víz. A kétségbeesés és nyomor leirhatlan A vasuti állomás is fenyegetve van, melyhez eddig bárkákön folyt a közlekedés. Ha az ár megrohanja a vasutat, az egyetlen menekülési út is el lesz vágva.

Zenészet.

(dr. M.) Múlt szerdán a „Kronstädter Männergesangverein“ tartotta sikerült farsangi dalestélyét a „Nr. 1.“ termében. Ez alkalommal a városi zenekar is néhány darabhal közreműködött, melyek közül csak Mozartnak »Figaro lakodalmá« című nyitányát akarjuk kiemelni. Kár, hogy a mély hegedűk s különösen a gondonka számára nézve aránytalanul csekély képviselése érezhetően mutatkozik, a gyönyörű nyitányt különben gondos hangszínezéssel a helyes tempóban jutatták érvényre. Hiemesch I. k. a. egész csinosan énekelte Bruch M. Frithjof mondájából egy részletét, Ingeborg panasztát. A többi énekdarabokhoz az egyet lelkiismeretes karmestere Brandner irt hatásos zenekíséretet. S ha ez oly daraboknál mint Engelsberg »Költők a havasokan« vagy Östen »felhívás a tánczra« c. polkarondónál nem éppen szükséges, mert a könnyebb zenetartalomhoz az eredeti zongora kíséret is eléggé megfelelő, úgy Weinwurm »Toskan szerelmi dalok« c. munkája lendületesebb, komolyabb s igazi zenei tartalma miatt a zongora kíséretnek zenekari kíséretté való átváltozása folytán csak nyert. Az instrumentáció mindenütt ügyes, szakértelemre s izlésre vall, helyenként szinte raffineriával van csínálva. Hogy a kar szépen, precize énekel, azt oly hangannyal bíró egyetnél, melynek élén Bandner ur áll, szinte fölösleges hangsúlyozni. A terem zsufolásig megtelt.

Helyi és vidéki hírek.

Ováció. Vargyasi Ferencz róm. kath. főgymnasiun igazgató f. hó 28-án este lelkes ováció tárgya volt. Az intézet ifjusága, a szeretett igazgató nevenapjának előestéjén az iskolaudvarban egybegyűlt, hogy őt üdvözölje. Este 8 órakor az ifjuság az iskola emeleti folyosóján elhelyezkedve, Jaschik ének tanár vezetése alatt igen szép éneket zengett el, melynek végeztével Bene József VIII. o. növendék az időközben megjelent igazgatót igen szép beszédben üdvözölte, — melyre az igazgató ur meghatottan válaszolt. Ezt újból ének követte s azzal a fiatalság szétoszlott, hogy másnap a szünet kellemeit élvezze.

Magyar bál. »A brassói magyar dalegylet« által hétfőn február hó 1-én a »Nro 1«-ben rendezendő s tánczozal egybekötött farsangi estély belépti jegyei mint örömmel halljuk, szépen kelnek, az érdeklődő közönség nagyban készülődik. — Így van ez jól; az a szorgalmas és fáradságos igyekvés és a költséges előkészület, melyet da'raink kifejtettek az estély sikerülése érdekében, csakis a tömeges látogatás által méltányolható.

Gyűlés. Az iparos ifjak egylete választmányának holnap vasárnap d. u. 2 órakor lesz ülése s nem — mint eddig 3 órakor. Figyelmeztetnek erre a t. tagok, hogy annál inkább jelenjenek meg pontosan, mert a gyűlés pont 2 órakor kezdetét veszti.

Egyházi zene. Jövő kedden. gyertyaszentelő boldogasszony ünnepén 10 órakor a helybeli róm. kath. templomban Jaschik Gy. karnagy vezetése alatt Obersteiner »Ünnepi miséje« ének s zenekarra fog előadatni. Betétek: 1) Graduale, Mária-ének női karra. 2) Offertorium Prochtól, H-durban; sopransolo Schmidt M. kisasszony, hegedű magány dr. Matyeka K. ur.

Elite álarczosbál. Azon t. urak s nők, kik az elit-álarczosbálra tévedésből meghívót nem kaptak volna, de arra igényt tartanak, kéretnek czimöket Beer J. unokaöcsese butoraktárában bejelenteni, hogy a meghívók azonnal elküldtessenek.

Szerencsétlenség. Csik-Gyimesről írják lapunknak következő borzalmas esetet. F. hó 24-én (vasárnap) a Gyimesközéplaki községi aljegyző családjával a templomba ment, bezárva szobáját. A ház s marhái gongozására egy 12 éves csángófiut hagyott hátra, — a ki két más fiut hívott játszótársakul. A jegyző elrejtette a kulcsot s ezt a fiu szerencsétlenségére meg is találta. Bement társaival a szobába s a jegyzőnek a falon függő puskái közül egyet levettek, azzal lögyakorlatokat tartandó. Czéloztak egymásra s mikor az egyik lött, a másik a csöbe nézett, látni akarván, hogy repül ki a golyó. De ez a fegyver nem sülvén el — mert nem volt töltve — levették a másikat is s azzal próbáltak. A mint azonban az egyik a kaskat felhuzta, a fegyver elsült s a csöbe néző fiunak jobb szeme mellett fűródott be a fejbe s hátul kijött. A szerencsétlen gyermek — Fülöp Tamás — árva, fogadott gyermek, szörnyet halt. A golyó agyvelejét is szétfecsentette.

Hibaigazítás. Az »Első brassói takarékkölcsön szövetkezet« lapunk múlt számában közzé tett kimutatásaiban következő hibák fordulnak elő: *Vagyon állag* helyett *átlag áll*; ugyanezen tétel »Tartozik« rovatában *takarék-letétek* helyett *betétek áll*, mely utóbbi czim alatt 7935 frt 23 kr helyett 793 frt 23 kr. áll. Ezen hibákat ezennel helyreigazítjuk s kérjük azokat ily értelemben venni, annál is inkább, mert ez utóbbi számhiba a mérlegszámlában helyesen fordul elő. A veszteség- és nyereség számlánál a veszteség összege 2108 frt 05 kr. (85 kr helyett.)

Alexi könyvnyomdája felkért annak kijeletésére, hogy a nyomda csak nyomtatványok nyomdai részéért tehető felelőssé, míg a papírt a rendelő fél vászolja. Így volt ez a dalegylet meghívóinál is.

Törvényszéki csarnok.

I.

Ingatlanok bírói árverezése.

Szentpéter községi irodájában 1886. február 3-án d. e. 9 órakor Rákóczi Jánosnak ingatlanai 40 frt kikiáltásiár mellett; bírósági kiküldött Langer Eder végrehajtó.

Almásmező községi irodájában f. évi február 5-én d. e. 9 órakor Lazaroia Juonnak ingatlanai 260 frt kikiáltási ár mellett; az árverést zernesti kir. járásbíróság foganatosítja.

II.

Végtárgyalások a törvényszéknél.

Február hó 3-án délelőtt 9 órakor: Krizbai Baresa János és neje okirathamisításért. Ancsics Tamás lopás büntényéért.

Február 5-én d. e. 9 órakor: Csungu Juon George hatóság elleni erőszakért. Bakcsi Lajos sikkasztásért. Petru George Rátz halálos kimeneteli súlyos testi sértésért. Olinár George Mária hatósági közegek elleni erőszakért.

Nyilt tér.*)

Nyilatkozat.

Alólirott ezennel megiltja, hogy feleségének akárki pénzt és egyáltalában semmit kölcsön adjon, vagy zálogba vegyen.

Gross Lőrincz,
vasuti tiszt.

*) Ezen rovat alatt megjelenteknek sem tartalma, sem alakjáért nem felelős

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Szerényi József.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetem Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.